

ראש השנה דף ו.

דף ה: - ולא בקרבנך חטא - קושית גמ' - אמאי צריך מיעוט לומר שהקרבן אינה פסולה, הא כבר ידעינן מאחרים שאומרים מקיש בכור שעברה שנתו למעשר שאינו נפסל משנה לחברתה?

תירוץ - אה"נ ידעינן שבכור דלאו בר הרצאה הוא כשר, אבל שאר קרבנות שהם בעלי הרצאה (או לכפרה או לדורון) אימא "לא ירצו", קמ"ל שכשרים הם.

* [צ"ע אם "לא ירצו" היינו כשר ולא ירצו או פסול לגמרי]

דף ו. קושית הגמ' - ואכתי מבן עזאי נפקא שממעט גבי פיגול דכתיב "אותו לא יחשב" שדוקא אותו פיגול בלא ירצה שהקרבן פסול, אבל אם מאחר נדרו אינו בלא ירצה, והקרבן כשר, וא"כ אמאי צריך מיעוט של בך חטא ולא בקרבנך חטא? **תירוץ -** יש לדרוש בך חטא ולא באשתך חטא, שאם אחד גזל ואין לו ממון לשלם, אשתו מתה באותו עון, וה"א אם מאחר נדרו נמי אמרינן שאשתו מתה, קמ"ל בך חטא ולא באשתך חטא שאינה מתה בעון של מאחר נדרו.

פסוק	ת"ר.....זו....	הסבר	** קושית הגמרא מדף ה:
מוצא שפתיך	עשה	[מסתמא הכי אמר קרא מוצא שפתיך קיים]	מ"ובאת שמה והבאבס שמה" נפקא
תשמור	לא תעשה	[השמר, פן, וְאֵל, הם לשונות של ל"ת]	מ"לא תאחר לשלמו" נפקא
ועשית	אזהרה לבית דין שיעשוד	[בעל כרחו]	* מ"יקריב אותו" נפקא
כאשר נדרת	נדר		
לה' אלקיך	חטאות, אשמות, עולות, ושלמים	[קרא יתירה לרבות דבר שבחובה]	
נדבה	נדבה		
אשר דברת	קדשי בדק הבית		
בפיך	צדקה	[קרא יתירה דריש]	

* כתיב גבי קרבן עולה, "יקריבנו" ועוד כתיב "יקריב אותו", ומייתורא דקרא דרשינן שיקריב אותו אפילו בעל כרחו, ומסיים הקרא "לרצונו" לומר שכופין אותו עד שיאמר רוצה אני.

**** קושית הגמ' -** אמאי צריך קרא לומר עשה ולא תעשה ולכופין אותו להביא קרבנו, הא כבר ידעינן זה ממה שכבר הובאנו בדף ה:?

תירוץ הגמ' - צריך שני פסוקים, חד לאמר ולא הפריש, וחד להפריש ולא הקריב,

וצריכי, דאי תנא אמר ולא הפריש, ה"א שם אמרינן העשה ול"ת וכופין, משום שלא קיים דיבוריה, אבל היכא דהפריש קרבנו, כבר קיים דיבוריה וברשות הקדש, אלא שכבר לא הקריב, ועל זה ה"א שלא שייך בל תאחר, קמ"ל.

ואי תנא הפריש ולא הקריב, ה"א דוקא בהקדיש ולא הקריב, שייך בל תאחר שמעכב הקרבן אצלו, אבל לגבי אמר ולא הפריש, (אע"פ שיש חיוב לקיים דיבוריה), אימא משום דיבורא בעלמא לא אמרינן שיש איסור בל תאחר, קמ"ל.

קושית הגמ' - הא כתיב נדבה כאן, ובדף ה: בבל תאחר נמי דרשינן בגזרה שוה נדבה, ובנדבה הוי הפריש ולא הקריב, והאיך אמרינן שחדא מהם באמר ולא הפריש?

תירוץ הגמ' - "נדבה" באמר ולא הפריש מיירי באמר הרי עלי בלא אחריות, כלומר שהוי בגדר נדבה שאינו חייב באחריותו, ו"נדבה" בהפריש ולא הקריב הוי הנדבה בכל התורה כולה, שאמר הרי זו.

ראש השנה דף ו-ו:

אמר רבא - אע"פ שאנו יודעים שיש איסור בל תאחר בצדקה **מבפיך זו צדקה**, שנכתב בפרשת קרבנות בבל תאחר, ובקרבנות יש זמן של ג' רגלים, אפילו הכי בצדקה דשכיחי עניים חייב מיד.

אמר רבא - כיון שעבר עליו רגל אחד חייב עובר בעשה.

מיתיבי - בברייתא העיד ר' יהושע ור' פפייס על ו' שלמים (שהפריש בהמה מעוברת או עיברה לאחר הקדישה) שקרב שלמים. ועוד העיד ר' פפייס על פרה שהקריב שלמים בפסח והקריב ולדה ב"חג", ואם עובר בעשה ברגל הראשון, בשלמא לא הקריב הולד בפסח, דלמא מחוסר זמן הוא, אבל אמאי לא הקריב בעצרת?

1. **רב זביד משמיה דרבא** - כגון שהיה חולה (הולד) בעצרת

2. **רב אשי** - אה"נ הביא ולדה בעצרת, ו"חג" כאן מיירי בעצרת.

(ואידך לא תירץ כך, שכל מקום דתני פסח, אם רוצה לומר חג השבועות עמו, תני עצרת ולא תני חג, וא"כ חג דתני הכא היינו סוכות.)

אמר רבא - כיון שעבר עליו ג' רגלים, בכל יום ויום עובר בבל תאחר.

מיתיבי - בברייתא כתוב בבכור ובקדשים שייך בל תאחר בשנה בלא שנה.

וביאר רב כהנא הקושיא דכיון שדיבר התנא בלאו של בל תאחר, אם באמת עובר בכל יום ויום, היה צריך לומר כן, ואלא מאי שאינו עובר בכל יום ויום.

ורבא אמר לך שהתנא דיבר בענין מתי יתחיל לעבור בבל תאחר, ולא דיבר בענין כמה פעמים בבל תאחר.

קושית הגמ' - זה שאמר רבא, שעובר בל תאחר ברגלים בלא שנה, זה פשוט, כגון שנדר לפני פסח.

אבל שנה בלא רגלים, היכי משכחת לה?

- תירוץ**
1. הניחא למאן דאית ליה ג' רגלים כסדרן משכחת לה כגון שנדר אחר הפסח, שאין לו ג' רגלים בשנה.
 2. ואפי למאן דלא בעי כסדרן, משכחת לה אליבא דרבי שמונה שנה (בבתי ערי חומה) לג' מאות וששים וחמשה יום, אם נדר לאחר הפסח ושנה הבאה היה מעוברת, כבר עבר שנה בלא רגלים לפני פסח הבאה.
 3. ולרבנן (שאינן מונים אלא מיום ליום, ואם שנה מעוברת השנה י"ג חדש, יש ליישב באופן אחר) משכחת לה כרב שמעיה שאמר שעצרת פעמים ה' סיון (כשחדש ניסן ואייר מלאים) ופעמים ו' סיון (כשאחד מלא ואחד חסר) ופעמים ז' סיון (כששניהם חסרים). וא"כ אם בשנה ראשונה שבועות היה בה' סיון, ונדר לאחר שבועות בו' סיון, ולשנה הבאה שבועות היה בו', וא"כ בו' סיון היה שנה בלא רגלים.

ותנאים של הברייתא בדף ה' שלא אמרו שנה בלא רגלים סוברים כאחרים שפליגי על רב שמעיה וסברי (שכל החדשים אחד מלא ואחד חסר, ויש בין שנה לשנה ד' ימים, ובמעוברת שיש בחדש העיבור כ"ט יום בין שנה לשנה ה' ימים, וא"כ) שבועות לעולם בו' סיון ולא שייך שנה בלא רגלים.

ראש השנה דף ו:

בעי ר' זירא יורש מהו בבל תאחר, האם אמרינן דכתיב בבל תאחר, "כי ידר נדר", וכאן היורש לא נדר, וא"כ ליתא בבל תאחר, או דילמא כיון דכתיב "ובאת שמה והבאתם שמה", ויש חיוב על היורש להביא הקרבן, נמי מחוייב בבל תאחר?

ת"ש דתני רב חייא "עמך" זה לקט שכחה ופאה דאיתא בבל תאחר
"מעמך" למעט יורש, וא"כ יורש אינו בבל תאחר.

בעי ר' זירא אשה מהו בבל תאחר, מי אמרינן כיון דליתא בראיה, ליתא בבל תאחר
 או דילמא כיון דאיתא בשמחה (בשר) איתא בבל תאחר?

אמר אביי לדבריו של רבי זירא שאשה איתא בשמחה, נמי איתא בבל תאחר
 אבל לאביי עצמו שסבר שאשה אינו מחוייבת בשמחה, אלא שבעלה מחוייב לשמחה (בבבל בבגדי צבעונים, ובא"י בבגדי פשתן המגוהצים), א"כ לאביי עצמו, ליתא בבל תאחר.

ראש השנה דף ו-ז:

איבעיא להו בכור מאימתי מונין לו שנה?

אביי - משעה שנולד (בבעל מום שכלו בו חדשיו ולכן אינה ספק נפל, וראוי לאכול מיד).
רב אחא בר יעקב - משעה שנראה להרצאה (בתם, וזה מיום שמיני והלאה עד שנה שלימה מכאן).